

Aan de voorzitter, leden en plv. leden van de Vaste
Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de
Vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegen-
heid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Den Haag : 7 juni 2019
Kenmerk : S.A.19.46798
Betreft : Input AO Leven lang ontwikkelen 11 juni 2019

Geachte dames en heren,

Op 11 juni 2019 overlegt u met de ministers van OCW en SZW over leven lang ontwikkelen. Het belang van een leven lang ontwikkelen zal alleen maar toenemen. Als de Nederlandse beroepsbevolking de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt kan blijven volgen en kan investeren in de eigen inzetbaarheid, leidt dat tot een sterkere arbeidsmarktpositie van werkenden en draagt dit bij aan economische groei en maatschappelijke stabiliteit. Wij zijn daarom blij met de aandacht die het kabinet hiervoor heeft.

De opbouw van het onderwijs in Nederland kent zijn logica: initieel onderwijs wordt aangeboden vanuit collectieve verantwoordelijkheid. Voor her-, bij- en omscholing zijn werknemers en werkgevers grotendeels verantwoordelijk. Het voorstel van dit kabinet om mensen te stimuleren zelf regie te nemen op hun loopbaan en hun leven door hen te voorzien van middelen die ze naar eigen inzicht kunnen besteden aan opleiding en ontwikkeling sluit hierop aan.

MBO Raad, NERTO en de Stichting van de Arbeid kunnen zich op hoofdlijnen vinden in de lijn van het kabinet maar hebben hierbij gezamenlijk nog een aantal voorstellen voor de uitwerking van de verschillende voornemens van het kabinet. In algemene zin vinden we dat extra nagedacht moet worden hoe middelen en instrumenten zo goed mogelijk mensen bereiken voor wie scholing minder vanzelfsprekend is, bijdragen aan het opruimen van belemmerende wetgeving en bevorderen dat partijen elkaar in de regio weten te vinden. Hier is nog een aantal stappen te zetten.

- *Private individuele leerbudgetten voor algemene scholing en ontwikkeling*
Het onlangs verschenen document van de Belastingdienst biedt meer helderheid over wel of geen vrijstelling van de loonbelasting bij vergoeding van een opleiding door werkgevers. Echter, de verschillende manieren waarop belastinginspecteurs de regels

interpreteren, geven werkgevers nog steeds te veel onzekerheid over de kosten die met deze budgetten gemoeid zijn. Wij dringen erop aan dat in het kader van leven lang ontwikkelen de fiscus zich niet te terughoudend opstelt. Is het mogelijk dat de Staatssecretaris van Financiën hier voor eenduidigheid zorgt? Voorts zijn wij van mening dat de wetgeving een breder aanbod van opleidingen fiscaal zou moeten ondersteunen. Zo moet het mogelijk zijn dat bijvoorbeeld cursussen Excel, Nederlands, Engels en trainingen persoonlijke ontwikkeling zonder discussie en zonder administratieve lasten en werkgeversrisico's vergoed worden als zij bijdragen aan her-, op- en omscholing en daarmee aan loopbaanontwikkeling en duurzame inzetbaarheid. Ook moet het mogelijk worden een privaat individueel leerbudget (private individuele leerrekening) makkelijker mee te nemen naar een volgende werkgever, of bij werkloosheid. Nu is het zo dat de fiscale aansprakelijkheid voor een juiste besteding van het geld vanuit een leerrekening bij de oude werkgever blijft, tenzij de nieuwe werkgever die op zich neemt. Dit belemmert de portabiliteit van de leerrekening en ondergraaft ook het basale uitgangspunt van de leerrekening. Namelijk: eigen regie voor de werknemer. Ook draagt dit niet bij aan de bereidheid van werkgevers om in een leerrekening te willen investeren omdat werkgevers terecht niet het risico willen lopen op naheffingen voor werknemers die bij een andere werkgever zijn gaan werken.

Met het genoemde voorlichtingsinstrument wordt dit knelpunt in de fiscale regels niet weggenomen. De werkgever die een bedrag stort op een leerrekening blijft fiscaal aansprakelijk voor een juiste besteding. Ondergetekenden verzoeken u daarom aan te dringen op een herziening van de fiscale regels, zodat de leerrekening makkelijk kan worden meegenomen naar een nieuwe werkgever of situatie van werkloosheid.

- *Publieke regeling individueel STAP-budget*

Met het publiek gefinancierde STAP-budget wil het kabinet alle volwassenen in staat stellen scholing te volgen. Dit past bij de eigen regie van werkenden en werkzoekenden. De uitwerking vraagt wel nog aandacht. Enerzijds is het belangrijk dat de regeling in lijn met de recente adviezen van het Sociaal Cultureel Planbureau en Panteia geen onnodige drempels opwerpt. Aansluiting op de realiteit van de werkvloer is daarom een cruciale voorwaarde. Anderzijds moeten publieke middelen verantwoord worden besteed en zichtbaar bijdragen aan loopbaanstappen en duurzame inzetbaarheid. Is de afbakening ten opzichte van het initieel onderwijs voldoende doordacht? Een slechte uitwerking kan immers leiden tot ongewenste gedragseffecten bij jongvolwassenen. Hoe de arbeidsmarktrelevantie van de inzet van de beschikbare middelen te bevorderen? Hoe te zorgen dat juist mensen die nog minder gebruik hebben gemaakt van publieke scholingsmiddelen alsnog gebruik kunnen maken van het door de overheid erkend onderwijs en daarnaast een juiste begeleiding krijgen zodat ook zij wanneer nodig gebruik kunnen maken van het STAP-budget?

De intentie van het kabinet om 'ruimte te bieden voor verdere bundeling van middelen' en 'versnippering van publieke middelen tegen te gaan' juichen wij toe. Maar wij zijn er nog niet van overtuigd hoe dit dan kan gaan werken. Hoe gaat het 'vastklikken' van specifieke modules in de STAP-regeling voor specifieke doelgroepen of sectoren uitgevoerd worden? Ook zijn wij van mening dat mensen zonder startkwalificatie met door de overheid bekostigd onderwijs hun startkwalificatie moeten kunnen behalen; hiervoor dient het STAP-budget niet te worden benut.

Vanuit verschillende ervaringen en expertises én vanuit de eerder opgestelde adviezen van de SER en de Commissie Vraagfinanciering MBO uit 2017 denken de ondertekenaars graag mee over een verantwoorde praktische vertaling, al dan niet in samenwerking met de beoogde uitvoerder van de regeling, het UWV. Ons is er veel aan gelegen om collectieve investeringen in LLO te laten slagen en de STAP-regeling als eerste stapje een kans te geven.

- *Flankerend beleid*

Een laagdrempelige infrastructuur is nodig om een goede besteding van financiële middelen te optimaliseren. Het door het kabinet voorgestelde adviesgesprek juichen wij daarom toe. Wij adviseren hierbij gebruik te maken van onafhankelijke experts op dit terrein en de inzet van bijvoorbeeld leerambassadeurs op de werkvloer, vanuit de vakbonden georganiseerd, die hun collega's kunnen stimuleren om van dit advies en budget gebruik te maken. Maar ook de vormgeving van een goede, regionaal makkelijk toegankelijke (en daarmee landelijk dekkende) vraagbaak is belangrijk waar bijvoorbeeld werkenden terecht kunnen die aan voelen komen dat zij de bakens moeten gaan verzetten. Op dit punt zijn er bij werkgevers-, werknemersorganisaties en onderwijskoepels goede ideeën voorhanden hoe dit vorm kan krijgen en het zou heel waardevol zijn om de verschillende ideeën door een kwartiermaker in opdracht van de overheid naast elkaar te leggen en te bekijken of hier een gemeenschappelijk voorstel uit ontwikkeld kan worden. De ondertekenaars van deze brief nemen graag hierbij hun verantwoordelijkheid. Daarbij willen we ook gebruik maken van de ervaringen opgedaan met de DWRSA-subsidieregeling. Andere richtinggevende voorbeelden zijn de activiteiten, zoals die zijn en worden ondernomen in 'Loopbaansupport Detailhandel/YOUFIT@Retail', Duurzame inzetbaarheid in de metaal en bij de Leerwerkloketten, en de 7D-scan van DeUnie/Implicit.

Zonder goed flankerend beleid is de kans op succes gering. De inzet van het kabinet op dit punt mag sterker.

- *Samenwerking publieke en private aanbieders*

Publieke en private aanbieders van onderwijs werken gezamenlijk aan een vraaggericht aanbod en vullen elkaar goed aan. Met stimulansen voor publieke en private opleiders om meer gebruik te maken van elkaars infrastructuur, docenten, kennis en kunde kunnen ze samen iedereen van de gewenste opleiding voorzien. En dat gebeurt al in de praktijk! In dat kader zijn wij blij met de extra stimulansen om het mbo te flexibiliseren, maar vinden deze nog niet ver genoeg gaan. Daarom roepen we het kabinet op om het door de overheid erkend onderwijs extra te faciliteren om diploma-gerichte maatwerktrajecten te ontwikkelen voor volwassenen, zoals nu ook in het hbo mogelijk is bij de experimenten met flexibele leerwegen.

Ook willen we wijzen op de coöperatie Regio-opleiders in Zwolle waar publieke en private onderwijsaanbieders samenwerken om mismatches in de regionale arbeidsmarkt op te lossen. Een ander voorbeeld is de pilot in Twente waar publieke en private opleiders samen werken aan een digitaal opleidingsoverzicht om mensen zo te helpen bij het kiezen van een opleiding. Beide voorbeelden zijn relevant met het oog op de opdracht van de kwartiermaker (de heer Gijs de Vries) die door het kabinet is aangesteld om na te gaan of het mogelijk is een digitaal overzicht van scholingsmogelijkheden te ontwikkelen.

lijkheden te creëren voor elke burger. Wat ons betreft mag de opdracht van de kwartiermaker nog wat verbreed worden en zich ook buigen over wat we hierboven beschrijven onder ‘flankerend beleid’.

- *Bevordering van leercultuur in mkb (motie Wiersma c.s., Kamerstukken II 2018-19, 35074, nr. 45)*

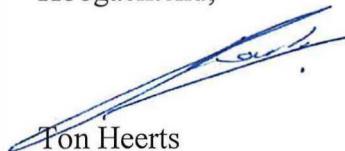
Via deze motie komt er € 48 mln beschikbaar voor het mkb. Doel is werknemers in het mkb duurzaam inzetbaar te laten blijven op de snel veranderende arbeidsmarkt en het mkb aantrekkelijk te maken voor werkzoekenden. Wij bepleiten een scherpe focus aan te brengen in de besteding van deze middelen en in ieder geval optimaal gebruik te maken van de vele certificaten die bedrijfsleven en onderwijs hebben vastgesteld via SBB.

Mits zorgvuldig uitgewerkt zijn wij positief over de stappen die het kabinet nu zet. Maar wij willen een veel grotere stap voorwaarts kunnen zetten. Op 27 juni 2019 wordt in Nieuwspoort gezamenlijk een grondige verkenning gepresenteerd waarin scenario’s voor leerrechten zijn opgesteld en doorgerekend door SEO Economisch onderzoek. Bas ter Weel (directeur SEO, kroonlid SER en hoogleraar economie UvA) zal deze presentatie verzorgen. Wij hebben u hiervoor al uitgenodigd. Wij willen serieus een discussie bevorderen over een vorm van publieke leerrechten waarbij mensen die minder onderwijs hebben genoten meer rechten nog op latere leeftijd kunnen verzilveren dan mensen die veel en lang onderwijs hebben genoten. Dit draagt in onze optiek bij aan belangrijke maatschappelijke baten.

Wij zien graag dat de ministeries, sociale partners en publieke en private onderwijsaanbieders het gesprek over een leven lang ontwikkelen verder intensiveren om zo de samenwerking op een hoger plan te brengen en nog actiever gebruik te gaan maken van hun kennis en kunde van het opleiden van volwassenen.

Afschrift van deze brief wordt gezonden naar de Vaste Commissie voor Economische Zaken en Klimaat van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en de betrokken bewindslieden.

Hoogachtend,

Ton Heerts
Voorzitter
MBO Raad

Hans Hillen
Voorzitter
NRTO

Eddy Haket
Plv. secretaris
Stichting van de Arbeid